

„Egy épülettakarító gondolatai..”

Az iskolák higiéniai kockázatai

2010

Tartalom

<u>Tartalom.....</u>	<u>2</u>
<u>Bevezető.....</u>	<u>3</u>
<u>Alapok.....</u>	<u>4</u>
<u>Kockázatok.....</u>	<u>5</u>
<u>Az idő.....</u>	<u>6</u>
<u>Környezeti hatás.....</u>	<u>7</u>
<u>Kémiai hatások.....</u>	<u>8</u>
<u>Miről is beszélék?.....</u>	<u>11</u>
<u>Hasznos információk.....</u>	<u>13</u>

Bevezető

Rohanó világunkban sok mindenről megfeledkezünk, egyre kevesebb időt fordítunk saját egészségünkre és környezetünk megóvására. Ezzel a kis füzettel kizárólag épülettakarító szemszögből szeretném bemutatni egy mai átlagos oktatási intézmény higiéniai felkészültségét és mutatni számukra egy követhető utat a kockázatok kezelésére. Az írásnak nem célja minden, megfelelő takarítással csökkenthető, mérsékelhető kockázat leírása és megoldása. Csupán egy gondolatmenet elindításához szeretnék segítséget adni.

Alapok

Tapasztalatom szerint nagyon sokan nincsenek tisztában egyes fogalmak meghatározásával, ezért először értelmezni kell egy pár kifejezést.

Higiénia:

Gyűjtőfogalom. Meghatározza, illetve magában foglalja mind azokat a területeket és feladatokat, amelyek összefüggenek az ember testi és lelki egyensúlya optimális megteremtésének feltételeivel, valamint a környezet egészségét befolyásolni képes hatásaival. Tehát mindent magába foglal, ami az ember egészségére közvetlenül vagy közvetve hat, meghatározza a település és lakókörnyezet, ételmezés, munkahely, nevelésügy, és az emberrel kapcsolatba kerülő minden egyéb ágazat egészségvédelmi feladatait. Más szavakkal egy olyan szerteágazó tudomány mely nem is egy tudománnyal közösen határterületen mozogva, dolgoz ki követelményrendszereket, melyek elsősorban a betegségek megelőzését szolgálják, de adott esetben a betegségek felderítését ill. a tömeges méretekben megjelenő ún. járványok szanálását is. ([ePROF](#))

Kockázat:

A nem ismert negatív hatású vagy valószínűségű esemény a veszély. *Negatív hatás* (kellemetlenség, rossz, baj, kár, katasztrófa) a kitűzött célok megghiúsulása, valamint a tervezett erőforrások, illetve időtartam túllépése. Nem kockázat az, ami bizonyosan bekövetkezik, vagy biztosan nem következik be. A megbízói elégedetlenséggel együtt járó kockázat a – lehetséges – kudarc. (<http://hu.wikipedia.org/wiki/kockázat>)

„Egy épülettakarító gondolatai..”

Takarítás:

Az a tevékenység, amelynek során egy előre meghatározott területről az oda nem tartozó és ott esztétikai, közérzeti, egészségügyi, biztonsági vagy környezetvédelmi kockázatot jelentő anyagokat tervezett időben és **szakszerű módszerekkel** távolítják el. Ennek során a tartósan az adott területen tartózkodó embereket és berendezési tárgyakat, illetve a környezetet a szennyeződésekből vagy azok eltávolításából adódó egészségügyi és/vagy állagromlási **kockázat nem fenyegetheti**.

A takarítás eredményességét tartalmi és formai szempontok szerint bíráljuk el. A takarítási tevékenység műveletekkel, eljárásokkal és technológiákkal határozható meg. ([ePROF](#))

Kockázatok

Minden esetben pontosan meg kell határozni, hogy milyen kockázatokról beszélünk.

Kizárólag a nem megfelelő takarítás és személyi higiénias módszerek alkalmazásának hiányából fakadó kockázatokról lesz szó.

Minden iskolának elsődleges célja, hogy tanítványainak átadja a törvényileg meghatározott ismeretanyagot. Viszont ezzel párhuzamosan felelősséget kell vállalniuk mentális és szocializációs fejlődésükre is.

Amennyiben az eredményességet vesszük elsődlegesnek, figyelembe kell vennünk melyek azok a tényezők, amik a legjobb eredmény eléréséhez elengedhetetlenek.

- szakképzett oktatók akik a tudásukat a lehető legnagyobb óraszámban tudják átadni a tanulóknak.
- olyan diákok akik képesek figyelmükkel végigkísérni az órákat, nem szoronganak az iskolai környezetben (magas komfortérzet) és a lehető legkisebb a mulasztott órák száma.

„Egy épülettakarító gondolatai..”

- oktatási területre, amely biztosítja a megfelelő tanulási környezetet és komfortérzetet biztosít, gyakorolhatják a szocializációs és higiéniai ismereteiket.

A fenti három megállapításból egyértelműen kitűnik, hogy a ráfordított óraszám és a környezet döntő a megfelelő eredmény eléréséhez.

Az idő

Tehát abban biztosan egyetértenelek velem, hogy a kihagyott óraszámok számát érdemes csökkenteni a lehető legkisebb értékre és a komfortérzetet kell növelni.

A szándékos iskolakerülésen kívül a megbetegedések, ezen belül a keresztfertőzések okozzák a legnagyobb problémát. Talán még sohasem volt akkora jelentősége az iskolai higiénának, mint napjainkban. Erre a 2009. őszi nyugat-európai iskolai járványok robbanásszerű kialakulása a legjobb példa. E. coli, norovírus és a sertés influenza komoly kihívást és aggodalmat jelent minden közösségi helynek és felelőtlen az, aki ezeket nem veszi komolyan. Egy intézményen belül viszonylag zárt közösségről beszélhetünk, ezért nem szabad szétválasztani a pedagógusokra és a tanulókra leselkedő egészségügyi kockázatokat. A rendszerbe bekerült kórokozók szemből már nem tudunk mit tenni, viszont azok elszaporodását tovább adását jelentősen tudjuk korlátozni. Ebben hatalmas szerepe van az intézmény takarítását megtervező és irányító szakembernek.

Nem kell egyből drasztikus fertőtlenítésre, szájmascakra gondolni.

A legnagyobb fertőzési forrás a saját kezünk!

A fertőzések szervezetbe juttatása elsősorban a szem nyálkahártyáján és szájon át történik. Sok kórokozó cseppfertőzéssel levegőben terjed, ezek életciklusa viszonylag rövid, de sok galibát tudnak okozni, más

„Egy épülettakarító gondolatai..”

törzsek akár 24 órát meghaladó fertőző képességgel rendelkeznek és jellemzően a felületeken telepednek meg. Vannak olyan területek melyek kiemelt helyet foglalnak el a betegségek terjedésében. Ezek olyan felületek melyekkel mindenki kapcsolatba kerülhet. Ilyenek a mosdók, kilincsek lépcsőkorlátok. Ezért kiemelt fontosságúnak kell tekinteni a személyi higiéniaán belül is a kezek megfelelő tisztán tartását.

Szinte nem lehet elég korán elkezdni a megfelelő kéz higiéniaára való nevelést!

Környezeti hatás

Mindenki személyi fejlődésének meghatározó eleme a környezete. Mivel a gyerekek idejük nagy részét óvodában, iskolában töltik, ezen intézmények szocializációs hatása egy életre rányomja bélyegét a személyiség alakulására. Ezt lehet negatív és pozitív is. Felmérések igazolják, hogy adott tanulói csoport órai tanulási, megértési eredményeit milyen módon befolyásolhatják a környezeti hatások. Itt elsősorban a fényviszonyokra, tisztaságra, rendre, zajra, illatokra koncentráltak.

Az intézményeknek nem csupán a tananyag leadásához szükséges eszközök meglétével kellene foglalkozni, hanem nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a komfortérzet növelésére is.

A diákokkal tanítják a helyes életvitelt, tisztálkodási és viselkedési formákat, de az intézmények jelentős része nem biztosít lehetőséget ezek begyakorlásához.

Már óvodás korban megtanítják a mellékhelyiségek használatát és a kéz tisztántartásának fontosságát. Iskolába kerülve a tanulók nagy része csak a teljes káosszal találkozik ezzel szemben. A wc csésze, mosdó és folyóvíz kivételével semmit sem biztosítanak az iskolák jelentős részében(**XXI. század.!!**). A gyerek kiskorától azt halja, hogy **„töröld ki a feneked, moss kezet, a ruhádba ne töröld a kezed,”** ami nagyon

„Egy épülettakarító gondolatai..”

helyes. Olyan mellékhelyiségekben ahol a betanult, de még véglegesen nem rögződött tevékenységeket valami akadályozza (nincs lehetőség higiéniai termék használatára, kéztörlésre) a kisgyerekek nem tudják kezelni mivel ellentmondásba ütköznek. Ilyenkor ezeket a tevékenységeket mellőzik. Biztosan tud mindenki olyan esetet, mikor kisiskolások gyomorgörcsöt kapnak, bekakálnak, bepisilnek. Sajnos ezek a tünetek nagyrészt a mosdók állapotára és felszereltségére vezethetők vissza. Általában valamilyen okból nincs meg a megfelelő környezeti hatás, ami a komfortérzetet biztosítaná (bűdös, piszkos, nem tud kezét mosni, nincs kéztörlő). Amíg csak lehet, visszatartják, de a természet nagy úr, ami ki akar jönni az kijön. Itt az a legnagyobb probléma, hogy nem az okot keresik, hanem egyből a gyerek kerül a célpontba „ ilyen nagy létedre bepisilsz? De buta vagy!”. Ezzel lehet, hogy egész életére frusztrálttá válik, de egyszerűbb egy védtelenre hárítani egy intézmény nem megfelelő üzemeltetésének minden okát. Sokszor hallok olyat, hogy azért nem helyeznek el higiéniai termékeket a mellékhelyiségekben, mert:

„a bűdös kölykök mindet beledugják a wc-be”

„hozzon magával, mink is hoztunk gyerekkorunkban”

„sajnos erre nekünk nincs pénzünk”

Nagyon elkeserítőek és elgondolkodtatóak ezek a megállapítások!

Kémiai hatások

A környezeti hatásoknak van egy merőben más ága amivel bár a „ **2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról**” foglalkozik, sok helyen egyáltalán nem ismerik, és nem veszik figyelembe.

A törvény így kezdődik:

„Az Országgyűlés - figyelembe véve az ember legmagasabb szintű testi és lelki egészségéhez, valamint az **egészséges környezethez fűződő alapvető alkotmányos jogait** - a Magyarországon tartózkodó természetes személyek kémiai biztonságához kapcsolódó jogosultságainak biztosítása érdekében, a veszélyes anyagok és veszélyes készítmények káros hatásainak megfelelő módon történő azonosítása, megelőzése, csökkentése, elhárítása, valamint ismertetése céljából a következő törvényt alkotja.”

([ide kattintva letölthető pdf.](#))

A törvény egyértelműen meghatározza a kémiai anyagok felhasználásából adódó egészségügyi, környezeti kockázatok meghatározását és mérséklését. Ennek értelmében fel kell mérni, hogy a felhasznált tisztítószerek milyen egészségügyi, környezeti kockázatokat jelentenek az intézményen belül. A felhasználás oka és mértéke nem lehet aránytalanul magasabb a megszüntetendő kockázatnál.

„Nem lövünk ágyúval verébre”

Azok az intézmények melyek saját hatáskörben végzik az épületeik tisztítását jellemzően nem végeznek semmilyen kockázat értékelést. azon túlmenően, hogy törvényt sérthetnek, indokolatlanul veszélyeztethetik az egyén egészséges környezethez való jogát.

Tudok olyan intézményt ahol nem tudják megmondani, hogy konkrétan mivel és milyen felhasználási arányban milyen rendszerességgel takarítanak. Általában ezeknek az intézmények az amúgy is alacsony üzemeltetési költségének jelentős részét elviszi a nem teljesítés és átadás alapú foglalkoztatás. Jellemzően nem használnak megfelelő hatóanyagú és mennyiségű tisztítószereket. Nagyon sok helyen H-lúgot vagy hipót használnak takarításra. Ez a két anyag egyáltalán nem alkalmas tisztításra. ([szakértői vélemény itt: pdf](#)). A helytelenül megválasztott tisztítószerek és helytelen felhasználásuk csak tovább ront az épület átlagos tisztasági szintjén, valamint további kockázatokat generál.

„Egy épülettakarító gondolatai..”

Minden takarítást meg kell tervezni!

Meg kell határozni a területre jellemző kockázatokat és azokat figyelembe véve kell meghatározni az alkalmazható eljárásokat, technológiát és a legoptimálisabb tisztítószer felhasználást!

Miről is beszélek?

Egy helyesen meghatározott és megvalósított épülettakarítási tevékenység jelentősen mérsékelni tudja az intézményben tartózkodókra leselkedő kockázatokat.

Személyes véleményem szerint kéttípusú oktatási intézmény van.

1. A tanulót és annak szellemi és mentális fejlődését tekinti az elsődlegesnek. Megpróbál mindent megtenni, hogy megfelelő egészséges környezetet alakítson ki diákjai részére. Felméri, hogy milyen kockázatoknak vannak kitéve a tanulók és azok mértékét gazdasági lehetőségeihez mértem a legkisebb szintre csökkentti, ezáltal biztosítja a szellemi fejlődés alapjait.
2. A tanuló jelenti azt az állami normatív bevételt, melynek összegét a lehető legkisebb működési költséggel csökkentve munkabér és jutalom formájában szétoszt az alkalmazottak között. A tanulóval legszívesebben talán még mobil wc-t is hozatna az iskolába, hogy még kisebb legyen a működési költség. Csupán a tananyag óraszám-beli leadása, tantárgyankénti eredménye számít, a tanulók mentális és szocializációs kimeneti szintjével alig foglalkozik.

Ön ráismer egy intézményre?

„Egy épülettakarító gondolatai..”

Ne feledje, a változást három szó tudja elhozni!

Igény – Akarat - Tett

**"Nem elég jóra vágyani: a jót akarni kell!
És nem elég akarni: de *tenni, tenni kell.*" ...**
(Váci Mihály)

„Egy épülettakarító gondolatai..”

Hasznos információk

A Magyar Tisztítás-technológiai Szövetség átlagidőit figyelembe véve egy tanterem napi tisztításának időtartama 250 m²/h.

A 90%-os H-lúg megfelelő fertőtlenítő hatásának eléréséhez 10%-os oldatot szükséges készítenünk. (Csak oxidál, nem távolítja el a szennyeződések, felhasználása során klórgáz képződik, kellemetlen szag, és nagy roncsoló tulajdonság jellemzi)

Egy professzionális tisztítószer hígítási aránya 1:130-as arányt is elérheti.

Nedves felmosás esetén (*tisztítószeres oldatot kijuttatjuk a felületre és hatásidő után visszaszedjük*) 100 m²-re 20 liter oldatot kell számolni.

Az ÁNTSZ mindig egy takarítási eljárást határoz meg és nem írja elő soha egy adott tisztítószerek a használatát.

Minden Magyarországon engedélyezett tisztító vagy fertőtlenítőszer felhasználható, amellyel az adott kockázatot meglehetősen szüntetni.

A tisztítószer felhasználás oka, mértéke és a felhasználásból eredő kockázat nem lehet aránytalanul magasabb a megszüntetendő kockázatnál.

A megfelelő takarítástervezést, megvalósítást mindig bízza szakemberre!